

Javaslat
a helyi önkormányzat gyermekjóléti és
gyermekvédelmi feladatainak 2012. évi
ellátásáról szóló átfogó értékelés elfogadására

Ózd, 2013. május 23.

Előterjesztő : Ózd Város Önkormányzatának
Jegyzője
Előkészítő: Hatósági Osztály

Tisztelt Képviselő-testület!

A gyermekek alapvető jogairól és e jogok érvényesítésének garanciáiról, a gyermekek védelmének rendszeréről, alapvető szabályairól a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.), és a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997.(IX.10.) Kormányrendelet (továbbiakban: Gyer.) rendelkezik.

A Gyvt. 96.§ (6) bekezdése értelmében a helyi önkormányzat köteles minden év május 31-ig átfogó értékelést készíteni a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról, amelyet a Képviselő-testület megtárgyal. Ezt követően az értékelést meg kell küldeni a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatalának.

Az éves értékelés tartalmi követelményeit a Gyer. 10. melléklete szabályozza az alábbiak szerint:

1. A település demográfiai mutatói 2012. évben.

Ózd Város lakosságának száma 2012-ben 36.907 fő (2011-ben: 37.383 fő) volt.

A népesség megoszlása korcsoportonként:

0-3 évesek:	1436 fő
4-6 évesek:	1248 fő
7-14 évesek:	3332 fő
15-18 évesek:	1877 fő
19-24 évesek:	3020 fő
25-62 évesek:	19073 fő
63 év feletti:	6921 fő
Összesen:	36907 fő

Fenti számadatokból kitűnik, hogy csekély mértékben, de Ózd város lakosságának száma 2012-ben is csökkent.

2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása:

- **a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma, a rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesültek száma, kérelmezőkre vonatkozó általánosítható adatok, elutasítások száma, főbb okai, önkormányzatot terhelő kiadás nagysága,**
- **egyéb, a Gyvt.-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok,**
- **gyermekétkeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok.**

A Gyvt. 19-20. §-a, 20/A. §-a a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, a 20/B. §-a a kiegészítő gyermekvédelmi támogatás, a 20/C. §-a az óvodáztatási támogatás jogosultsági feltételeit szabályozza.

A Gyvt. 20/A. § (1) bekezdése alapján a települési önkormányzat jegyzője annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága a tárgyév augusztus 1-jén fennáll a tárgyév augusztus hónapjában, akinek a jogosultsága a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjában pénzbeli, 2012. november hónapjától természetbeni támogatást folyósít. A 2012. évi CXVIII. törvény alapján a 2012. novemberi támogatás Erzsébet-utalvány formájában került folyósításra, amelyet - Ózd Város Önkormányzatának megbízása alapján - a Magyar Posta kézbesített. A támogatást az Ózdon lakcímmel rendelkező jogosultak határidőben, problémamentesen megkapták. A 2012. évre tervezett postaköltségeket az Erzsébet-utalványok kézbesítésének díja 1,2 M Ft-tal növelte. A pénzbeli/természetbeni támogatás összege 2012. évben (is) 5 800 Ft/fő/alkalom volt, amely teljes összegben a központi költségvetésből került finanszírozásra.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben

- 2012. augusztus hónapban 5024 fő részesült, ebből 4618 kiskorú és 406 fiatal felnőtt,
- 2012. november hónapban 5069 fő részesült, ebből 4677 kiskorú és 392 fiatal felnőtt.

A családok számát tekintve a támogatás 2620 családot érintett.

A 2012. december 31-én ellátásban részesülők vonatkozásában az egy főre jutó családi jövedelem:

- 634 gyermek esetében nem érte el az öregségi nyugdíj legkisebb összegének (a továbbiakban: nyugdíjminimum) felét,
- 3547 gyermek esetében meghaladta a nyugdíjminimum felét, de nem érte el a nyugdíjminimumot,
- 929 gyermek esetében meghaladta a nyugdíjminimumot.

A nyugdíjminimum összege 2012. évben (is) 28.500 Ft volt.

A családok megoszlása a családban nevelt gyermekek száma szerint:

	2012. évben
- 1 gyermekes család:	1250
- 2 gyermekes család:	705
- 3 gyermekes család:	399
- 4-5 gyermekes család:	212
- 6 vagy annál több gyermekes család:	54

Gyermekeit egyedül nevelő szülőt tekintve:

	2012. évben (fő)
- 1 gyermeket nevel:	1054
- 2 gyermeket nevel:	481
- 3 gyermeket nevel:	228
- 4-5 gyermeket nevel:	106
- 6 vagy annál több gyermeket nevel:	25

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek/ fiatal felnőttek életkor és egészségi állapot szerinti megoszlása:

Életkor (fő)	Ebből tartósan beteg, vagy fogyatékos (fő)
2012. évben	2012. évben
0-6 év közötti: 1640	55
7-14 év közötti: 2241	89
15-18 év közötti: 968	48
19 évesnél idősebb: 260	15

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény iránt benyújtott 5334 kérelemből – jogosultsági feltétel hiánya miatt – 2012. évben 85 kérelem került elutasítására.

Kiegészítő gyermekvédelmi támogatásra való jogosultság megállapítása – az elmúlt évektől eltérően – 2012. évben 1 fő esetében történt. A kiegészítő támogatás mértéke 6270 Ft/hó, amelyet a központi költségvetés 100%-ban megtérít.

A Gyvt. 20/B. § (1) bekezdése alapján „kiegészítő gyermekvédelmi támogatásra az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek gyámjául rendelt hozzátartozó jogosult, aki

- a gyermek tartására köteles, és
- nyugellátásban, korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban, balettművészeti életjáradékban, átmeneti bányászjáradékban, időskorúak járadékában vagy olyan ellátásban részesül, amely a nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátások emeléséről szóló jogszabály hatálya alá tartozik.”

A Gyvt. 20/C. § (1) bekezdése alapján „a települési önkormányzat jegyzője annak a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermeknek a szülője részére, aki a három-, illetve négyéves gyermekét beíratta az óvodába, továbbá gondoskodik gyermeke rendszeres óvodába járatásáról, és akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága fennáll”, az óvodai nevelési jogviszony fennállásáig évente két alkalommal – tárgyév június és december hónapjában - óvodáztatási támogatásként pénzbeli támogatást folyósít. További feltétel, hogy a szülői felügyeletet gyakorló szülő önkéntes nyilatkozatot tesz arról, hogy gyermekének hároméves korában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be. A jogszabályban meghatározott feltételek teljesülése esetén a gyermek óvodába történő beiratását követően első alkalommal gyermekenként húszezer, minden további alkalommal gyermekenként tízezer forint az óvodáztatási támogatás összege.

Óvodáztatási támogatásban 2012. évben összesen 317 gyermek részesült az alábbiak szerint:

2012. évben (gyermek)

<u>a) első alkalommal</u>	76
– 3 éves volt:	26
– 4 éves volt:	50
 <u>b) további alkalmakkor</u>	265 gyermek, akik közül
– 3 éves volt:	2
– 4 éves volt:	50
– 5 éves volt:	65
– 6 éves volt:	90
– 7 éves volt:	58

részesült támogatásban [Az a) és b) állomány között átfedés van]. A 317 gyermek közül 24 gyermeket írtak be 2012-ben óvodába, és járatták rendszeresen december végéig.

Az óvodáztatási támogatásra kifizetett összeg 2012-ben 6.090 E Ft, míg 2011-ben 4.470 E Ft, 2010-ben 3.240 E Ft volt, ami a rendszeresen óvodába járó, hátrányos helyzetű gyermekek számának folyamatos növekedését mutatja. Az óvodáztatási támogatást 100%-ban a központi költségvetés finanszírozza.

Az óvodáztatási támogatás iránt benyújtott 154 kérelemből – jogosultsági feltétel hiánya miatt – 2012. évben 49 kérelem került elutasítására.

Ózd Város Önkormányzata Képviselő-testületének a rendkívüli gyermekvédelmi támogatásról szóló 6/2006. (II. 24.) önkormányzati rendelete 5. §-ában meghatározott feltételek fennállása esetén rendkívüli gyermekvédelmi támogatás állapítható meg. Erre 2012. évben összesen 722 gyermek vonatkozásában, 860 alkalommal került sor, összesen 3312 E Ft összegben. A kifizetett támogatás fedezetét teljes egészében a szociális és gyermekjóléti pénzbeli juttatásokra igénybe vett állami normatív támogatás biztosította.

2012-ben Ózd Város Önkormányzatának fenntartásában 16 óvoda/tagóvoda, 8 általános iskola és 2 középiskola működött. Ezen intézményekben a gyermekétkeztetés megoldására 5 iskolai főzőkonyha, 4 iskolai melegítőkonyha, 4 óvodai főzőkonyha és 1 KOK-os (központi óvodai konyha) konyha állt rendelkezésre a feladat ellátására.

Intézménytípus	Kedvezmény	2012. évi összes adagszám*	Napi átlagos adagszám**
Óvoda	RGYVK-ban részesülő	143583	653
	3 vagy több gyermekes	8156	37
Tartósan beteg, fogyatékos	3557	16	
Általános iskola	RGYVK-ban részesülő	319130	1725
	3 vagy több gyermekes	18115	98
Tartósan beteg, fogyatékos	10789	58	
Szakközépiskola	RGYVK-ban részesülő	7373	40
	3 vagy több gyermekes	1495	8
Tartósan beteg, fogyatékos	536	3	
Szakiskola	RGYVK-ban részesülő	880	5
	3 vagy több gyermekes	0	0
Tartósan beteg, fogyatékos	0	0	

* Az élelmezési nyilvántartás alapján naponta összesített éves létszám 2012.01.01. és 2012.12.31. között.

** Óvoda esetében 220 nappal, iskola esetében 185 nappal számolva.

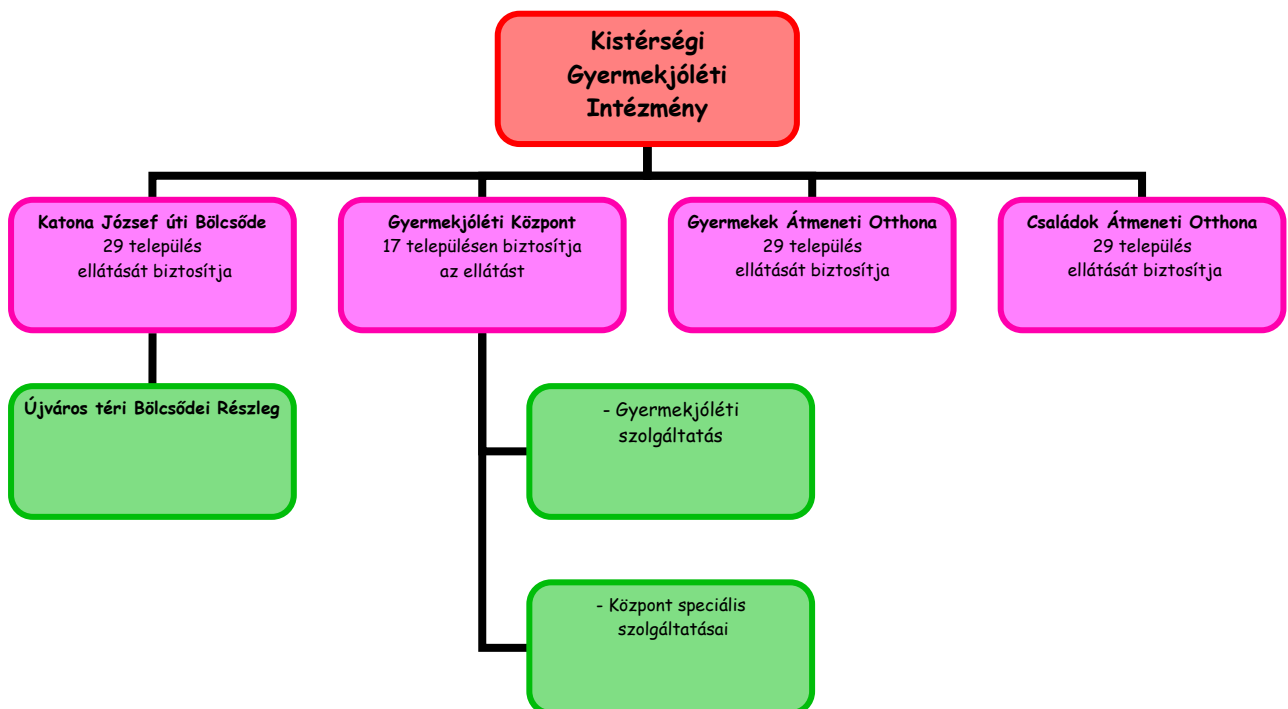
Ózd Város Önkormányzata 2012 nyarán 44 napon keresztül, átlagosan napi 1889 rászoruló ózdi, gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, általános- és középiskolás korú diáknak biztosított szociális nyári gyermekétkeztetést hátrányos helyzetű önkormányzatoknak szóló pályázati forrásból.

3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása:

- *gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módja, működésének tapasztalata (alapellátásban részesülők száma, gyermekek veszélyeztetettségének okai, szociális válsághelyzetben levő várandós anyák gondozása, családjából kiemelt gyermek szüleinek gondozása, jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai),*
- *gyermekek napközbeni ellátásának, gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása, ezen ellátások igénybevétele, s az ezzel összefüggő tapasztalatok.*

A Kistérségi Gyermekjóléti Intézmény négy szakmai egysége 2012. évben az Ózd Kistérség Többcélú Társulása települései számára az alábbiak szerint biztosította a törvényben meghatározott gyermekjóléti alapellátások körét:

- A **gyermekjóléti szolgáltatást** a *Gyermekjóléti Központ* látta el Ózd városban és a környező 16 településen (Borsodbóta, Bükkmogyorósd, Borsodszentgyörgy, Csernely, Csokvaomány, Domaháza, Farkaslyuk, Hangony, Járdánháza, Királd, Kissikátor, Lénárdaróc, Nekézseny, Sajónémeti, Sáta, Uppony).
- A **gyermekek átmeneti gondozását** a *Családok Átmeneti Otthona* valamint a *Gyermekek Átmeneti Otthona* biztosította a Társulás teljes területén.
- A **gyermekek napközbeni ellátását** biztosító *Katona József úti Bölcsőde* szintén elérhető volt a társulás valamennyi települése számára.

I. Gyermekjólét Központ

A szakmai egység két fő tevékenységi köre, a *gyermekjóléti szolgáltatás*, mint alapfeladat, illetve a *központ speciális feladatai*.

I.1. A gyermekjóléti szolgáltatás

A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermekek érdekeit védő speciális, személyes, szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

Feladatai:

- A gyermeki jogokról és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról való tájékoztatás, a támogatásokhoz való hozzájutás elősegítése,
- a családtervezési, a pszichológiai, a nevelési, az egészségügyi, a mentálhigiénés és a káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadás, vagy az ezekhez való hozzájutás megszervezése,
- a szociális válsághelyzetben lévő várandós anya támogatása, segítése, tanácsokkal való ellátása, valamint a családok átmeneti otthonában elérhető szolgáltatásokhoz való hozzájutás szervezése,
- szabadidős programok szervezése, a pályázati lehetőségek maximális kihasználásával törekszik megszervezni a gyermekek védelmét szolgáló szabadidős programokat, melyekkel csökkenteni lehet a veszélyeztetettség kialakulásának kockázatát,
- hivatalos ügyek intézésének segítése,
- a veszélyeztetettséget észlelő és jelzőrendszer működtetése,
- a család illetve a gyermek érdekében, szükség szerinti időközönként esetkonferenciát hívnak össze,
- folyamatosan kapcsolatban állnak az intézményrendszer más tagjaival, a törvényben előírtakon túl is, a családgondozás színvonalának, hatékonyságának emelése érdekében,
- a gyermek veszélyeztetettségét előidéző okok feltárása és ezek megoldására javaslat készítése,
- erőforrások, egyéb szakemberek intézmények bevonásával komplex szolgáltatás nyújtása,
- a családi konfliktusok megoldásának elősegítése, különösen a válás, a gyermekelhelyezés és kapcsolattartás esetében,
- a konfliktushoz vezető okok feltárását követően, komplex konfliktuskezelés,
- felkérésre környezettanulmány készítése, mely kizárólag a gyermek érdekeinek szem előtt tartásával készül,
- az egészségügyi és szociális ellátás – különösen a családsegítés – valamint a hatósági beavatkozás kezdeményezése,
- javaslat készítése a gyermek családjából való kiemelésre, a leendő gondozási helyére vagy annak megváltoztatására,

- családgondozás biztosítása a család megfelelő gyermeknevelési körülményeinek megteremtéséhez, javításához, a szülő és a gyermek közötti kapcsolat helyreállításához,
- utógondozói munka – a gyermek családjába történő visszailleszkedésének elősegítése érdekében.

I.2. Speciális feladatok

2006. január 1-jén jött létre a Gyermekjóléti Központ, mellyel a gyermekjóléti alapellátás a Gyvt. 40. § (3) bekezdésében meghatározott szolgáltatásokkal bővült:

Kapcsolattartási ügyelet

Célja a 15/1998. (IV.30) NM rendelet értelmében a gyermek és a kapcsolattartásra jogosult szülő, vagy más kapcsolattartásra jogosult személy számára a találkozássra, együttlétre alkalmas semleges hely biztosítása mellett konfliktuskezelő, segítő szolgáltatás nyújtása. Az érintettek kérésére, vagy a gyámhivatal kezdeményezésére gyermekvédelmi közvetítői eljárás (mediáció) biztosítása, amelynek célja a felek közötti konfliktusok feloldásának segítése, közöttük a megállapodás létrehozása, és annak mindkét fél részéről történő betartása.

Készenléti szolgálat

Célja a gyermekjóléti központ nyitvatartási idején túl felmerülő krízishelyzetekben történő azonnali segítség, tanácsadás, vagy tájékoztatás nyújtása. A készenléti szolgálatot egy állandóan hívható, közismert telefonszám (06/80-620-022) biztosításával kell megszervezni úgy, hogy a készenlétkben lévő munkatárs szakszerű segítséget tudjon nyújtani, vagy ilyen segítséget tudjon mozgósítani.

Kórházi szociális munka

Célja a szülészeti-nőgyógyászati osztályon a kórházi védőnővel együttműködve a szociális válsághelyzetben lévő anya és gyermekének segítése. A gyermekosztályon a gyermekelhanyagolás és bántalmazás észlelése esetén a szükséges intézkedések megtétele. A gyermekjóléti központ szerződést köt az egészségügyi intézménnyel, amelyben rögzítik a kórházi szociális munka biztosításának kereteit, valamint az együttműködés módját. A gyermekjóléti központ az illetékessége alá nem tartozó gyermeket a gyermek további ellátása biztosításának érdekében az illetékes gyermekjóléti szolgálathoz vagy központhoz irányítja.

Utcai és lakótelepi szociális munka

Célja a magatartásával testi, lelki, értelmi fejlődését veszélyeztető, a szabadidejét az utcán töltő, kallódó, csellengő gyermek speciális segítése. A lakóhelyéről önkényesen eltávozó, vagy gondozó által a lakásból kitett, ellátás és felügyelet nélkül maradó gyermek felkutatása, lakóhelyére történő visszakerülésének elősegítése, szükség esetén átmeneti gondozásának vagy gyermekvédelmi gondoskodásban részesítésének kezdeményezése.

A gyermekjóléti központ az érintett gyermekek lakókörnyezetében vagy saját szolgálatában szervezi a gyermekeknek szóló, beilleszkedésüket, szabadidejük hasznos eltöltését segítő programokat. A gyermekjóléti központ a programokban lehetőség szerint a gyermek családját is bevonja.

A speciális szolgáltatások adatai

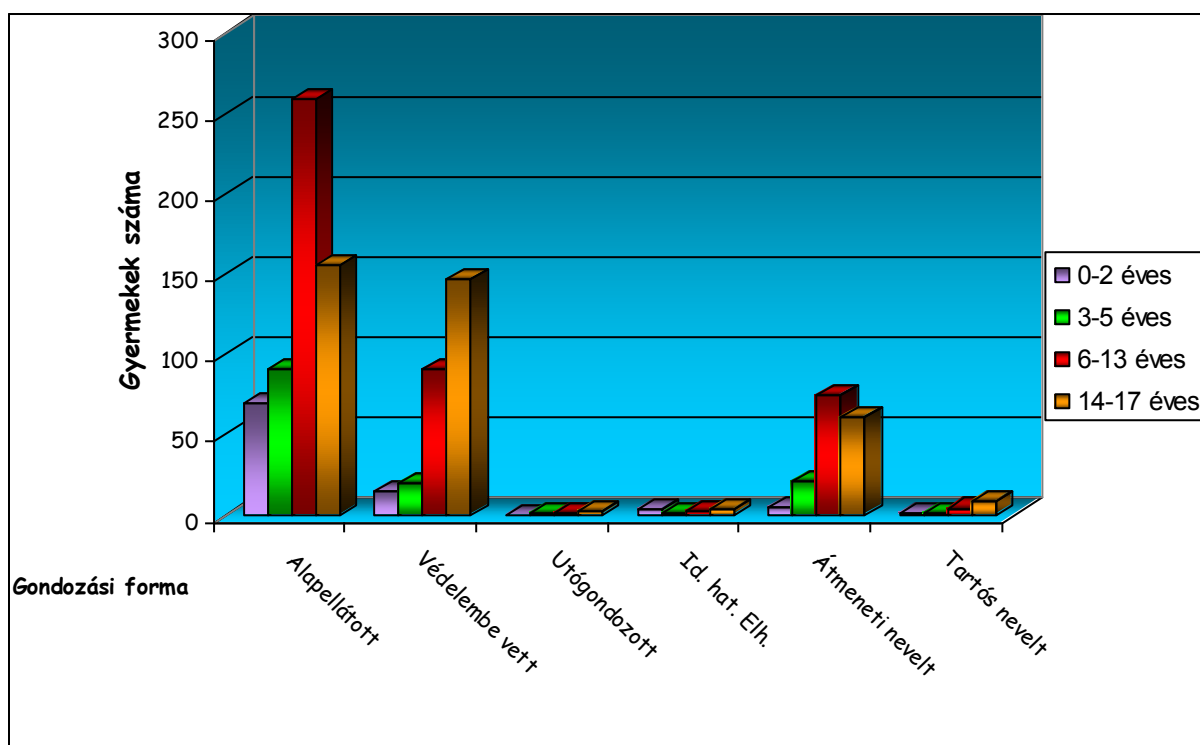
Megnevezés	Szolgáltatásban részesülők halmozott száma
Kapcsolattartási ügyelet	56
Készenléti szolgálat	18
Utcai és lakótelepi szociális munka	0
Kórházi szociális munka	0
Összesen	74

Szakmai tevékenységek

A gyermekjóléti szolgáltatást Ózd városban 2012. évben 5 fő felsőfokú szakirányú végzettséggel rendelkező családgondozó látta el. A munkájukat 2 fő szakirányú végzettséggel rendelkező asszisztens segítette. A szakemberek a tárgy évben 433 család 1035 gyermekét gondozták különböző formában.

A gyermekjóléti szolgálat gondozási tevékenysége Ózd városban

Gondozási forma	Nem és kor	Alapellátásban gondozott	Védelemben vett	Utógondozott	Ideiglenes hatállyal elhelyezett	Átmeneti nevelt	Tartós nevelt	Összesen	Tanácsadás keretében történő ellátás
		Gyermekek száma							
Összesen (fiú+lány)	0-2 éves	69	14	0	3	5	1	92	
	3-5 éves	91	20	1	1	21	1	135	
	6-13 éves	259	91	1	2	74	4	431	
	14-17 éves	156	147	2	3	61	8	377	
Összesen		575	272	4	9	161	14	1035	389
- ebből leány		284	114	1	3	85	10	497	
Családok száma		219	143	1	3	62	5	433	279

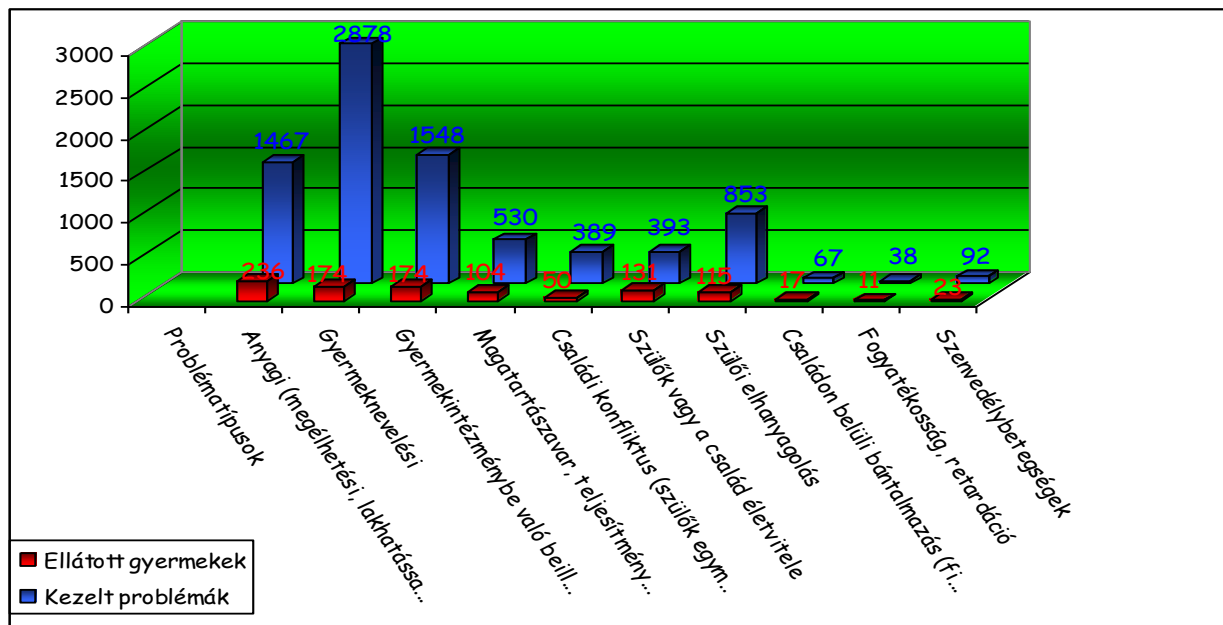
A fenti táblázatból kiderül, hogy az alapellátásban gondozott gyermekek jelentős része a 6-13 éves korosztályból kerül ki, míg a védelembe vett gyermekek tekintetében 14-17 éves gyermekek számában mutatkozik kiugró adat.

A gondozás alatt álló gyermekek jórészt magatartási, beilleszkedési zavarokkal küzdenek, amely problémák először kisiskolás korban jelentkeznek, és serdülőkorban súlyosbodnak. A 14-17 éves gyermekeknél jellemző probléma a csavargás, nagy számú igazolatlan iskolai mulasztás. Az 50 órát meghaladó igazolatlan hiányzások miatt megnövekedett a védelembe vételek száma, amely jellemzően ezt a korosztályt érinti.

Gyermekjóléti szolgáltató tevékenység a kezelt probléma típusa és az ellátott gyermek száma szerint

Megnevezés	Kezelt problémák száma (halmozott)	Ellátott gyermekek a fő probléma szerint
Anyagi (megélhetési, lakhatással összefüggő, stb.)	1467	236
Gyermeknevelési	2878	174
Gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség	1548	174
Magatartászavar, teljesítményzavar	530	104
Családi konfliktus (szülők egymás közti, szülő-gyermek közti)	389	50
Szülők vagy a család életvitele	393	131
Szülői elhanyagolás	853	115
Családon belüli bántalmazás (fizikai, szexuális, lelki)	67	17

Fogyatékoság, retardáció	38	11
Szenvedélybetegségek	92	23
Összesen	7862	1035

A gondozás alatt álló gyermekek jórészt magatartási, beilleszkedési zavarokkal küzdenek. Ennek oka főként a család életvitelében, a nem megfelelő nevelési attitűdökben keresendő. Egyenes következménye, hogy esetükben nagy az igazolatlan iskolai hiányzások száma. A családlátogatások során a szülők és a gyermekek együttműködésére alapozva segítő beszélgetésekkel, tanácsadással, ügyintézással támogatjuk klienseinket. A táblázat adatai a forgalmi napló adatai alapján kerültek rögzítésre, ezen adatok tartalmazzák az egyszeri esetkezelések számát is.

2012. évben a családgondozók 114 család 194 gyermekét vették gondozásba.

Családból történő kiemelés 9 gyermek esetében történt Ózd városban a szülők életvitel, szülői elhanyagolás, rossz lakáskörülmények, szenvedélybetegség, valamint szülői felügyelet hiánya miatt.

298 gyermek esetében a gondozás megszűnt, amelynek különböző okai lehetnek, pl. nagykorúvá válás, veszélyeztető tényezők megszüntetése, a család illetékességi területen kívül történő elköltözése.

A gyermekjóléti szolgálat szakmai tevékenységeinek adatai

Megnevezés	Szakmai tevékenységek száma
Információnyújtás	4014
Segítő beszélgetés	2587
Tanácsadás	3294
Hivatalos ügyekben való közreműködés	1704
Családlátogatás	2422

- Információnyújtás
- Segítő beszélgetés
- Tanácsadás
- Hivatalos ügyekben való közreműködés
- Családlátogatás
- Közvetítés más szolgáltatásba
- átmeneti és tartós nevelésbe vétel felülv. tárgyaláson való részvétel
- védelembé vételi felülvizsgálati tárgyaláson való részvétel
- Első védelembé vételi tárgyaláson való részvétel
- Elhelyezés értekezleten, ill. tárgyaláson való részvétel
- Pszichológiai tanácsadás
- Jogi tanácsadás
- Fejlesztőpedagógusi ellátás
- Konfliktuskezelés
- Szakmaközi megbeszélés
- Esetkonferencia
- Örökbefogadással kapcsolatos intézkedés
- Adományozás
- Szociális válsághelyzetben lévő várandós anya gondozása
-
-
-

Jelzőrendszer működtetése

A Gyermekjóléti Központ feladatai közé tartozik a gyermekek veszélyeztetettségét észlelő- és jelzőrendszer működtetése. A gyermekjóléti szolgáltatás keretében a szolgálat munkatársai a 15/1998. NM. rendelet 15. § (7) bekezdése alapján minden év március 31-ig megszervezik a jelzőrendszeri tanácskozást, ahová a jelzőrendszer tagjai: a nevelési-oktatási intézmények igazgatói, gyermek- és ifjúságvédelmi felelősei, a védőnők, a rendőrség képviselői, a kórházi szociális munkás, a gyámhivatal munkatársai, a megyei gyermek- és ifjúságvédelmi koordinátor meghívásra kerülnek.

A jelzőrendszer hatékonyabbá tétele érdekében intézményünk 2012-ben is megszervezte és lebonyolította az ellátási területén a rendelet által előírt éves jelzőrendszeri tanácskozást. Ezen tanácskozáson sor került a jelzőrendszer elmúlt évi működésének értékelésére, jövőre vonatkozó elképzelések, elvárások áttekintésére. A jelzőrendszer tagjai általában elégedettek a jelzőrendszer működésével, a Gyermekjóléti Központ munkatársaival való kapcsolatukat jónak tartják. Elmondásuk szerint működik a jelzés-visszajelzés rendszere. A munkájuk során felmerülő aktuális problémákat a szakemberek megbeszélik, közösen dolgoznak a probléma megoldásán.

A családgondozók a családok, illetve a gyermekek problémáinak megoldása érdekében szükség szerinti időközönként esetkonferenciát hívnak össze.

Együttműködés a TKKI Ózdi Igazgatóságával

2012. évben Ózd Város Önkormányzata munkacsoportot hozott létre annak érdekében, hogy a team dolgozzon ki javaslatot a hátrányos helyzetben lévők, közülük is a kilakoltatással fenyegetettek lakbértartozásainak kezelésére.

A koncepció lényege, hogy az érintettek – aktív részvételükkel – foglalkoztatás, értékteremtő munkavégzés révén az önkormányzati tulajdonú lakás bérleti díját ki tudják fizetni, valamint a felhalmozott adósságukat tudják csökkenteni.

Ennek koordinálását a TKKI Ózdi Igazgatósága végezte többek között a Gyermekjóléti Központ családgondozóinak bevonásával. A munkacsoport feladat és ütemtervet határozott meg annak érdekében, hogy az azonnali esetek kezelése elinduljon.

A Gyermekjóléti Központ családgondozóinak feladata a családokkal való kapcsolatfelvétel, a programba való bekerüléshez szükséges szerződéskötésben való segítségnyújtás, a hivatalos ügyintézés segítése, folyamatos információnyújtás.

Játszóház

A korábbi évekhez hasonlóan 2012-ben is szervezett nyári játszóházat intézményünk. A játszóházba 3-14 éves korig vártuk a dolgozó szülők gyermekeit, akiknek felügyeletét színes programokkal tarkítva 7 órától 16 óráig biztosították az intézmény dolgozói. 15 család 18 gyermeke három héten keresztül vette igénybe a játszóház szolgáltatásait.

Családok Átmeneti Otthona (Ózd, Rombauer tér 1.)

A fenti intézmény biztosította 2012. évben a lakóhelyüket elvesztett, vagy elhagyott családok számára az átmeneti elhelyezést. Az ott dolgozó szakemberek – az anyaintézménnyel együtt – segítséget nyújtanak lakhatásuk mielőbbi megnyugtató rendezésében. Az intézmény a Kistérségi Társulás 29 településének rendelkezésére áll térítési díj ellenében. Az intézményben a családoknak maximálisan 12 hónap állt rendelkezésére lakhatási problémájuk rendezéséhez. Ez az időszak a szakmai egységvezető döntésére indokolt esetben 6 hónappal hosszabbítható.

2012. évben 31 család, összesen 113 fő vette igénybe az Otthon szolgáltatásait. Ez 31 anya, 7 apa és 75 gyermek gondozását jelentette.

A bekerülés okaként a szülők elsősorban a nem megfelelő lakhatási körülményeket, valamint a családi kapcsolati zavart jelölik meg. A gondozás során tapasztaltak alapján elmondható, hogy az elhelyezést kiváltó főbb problémák a szülők életvezetési problémái, a már említett családi konfliktus, illetve a hajléktalanná válástól való félelem.

Az év során 22 család intézményi jogviszonya szűnt meg, mely 22 anya, 4 apa valamint 53 gyermek kigondozását jelentette. A kigondozott családok közül 1 anya 4 gyermekével Angliába költözött rokonokhoz.

Egy család a kistérség közigazgatási határán kívül eső települést jelölte meg új lakóhelyéül. A többi 20 család korábbi lakóhelyére, vagy új albérletbe költözött.

2012. évben nem került sor ideiglenes hatályú elhelyezésre az otthonban lakó gyermekek körében.

Gyermekek Átmeneti Otthona (Ózd, Lehel vezér út 1.)

2007. január 1-jén jött létre a Kistérségi Gyermejkölési Intézmény Gyermekek Átmeneti Otthona. Ebben az intézményben az a családban élő gyermek helyezhető el, aki átmenetileg ellátás és felügyelet nélkül marad, vagy elhelyezése hiányában ezek nélkül maradna, valamint akinek ellátása a család életvezetési nehézsége miatt veszélyeztetett.

Ez az otthon a gyermekek védelmére került létrehozásra elsősorban azon gyermekek számára, akiknek felügyeletét szüleik, családjuk valamilyen rajtuk kívül álló okból nem tudja biztosítani. Az otthonban a gyermekek egy évig tartózkodhatnak, amely a szakmai egységvezető döntésére fél évvel hosszabbítható.

A gyermekek az otthonban teljes ellátást kapnak, ellátásukért, gondozásukért jövedelemarányosan a szülő térítési díjat fizet. Az otthon a Kistérségi Társulás 29 településéről fogadja a gyermekeket.

2012. évben összesen 140 gyermek ellátását biztosította az intézmény. Ebből 2012. évben az otthonba bekerülő gyermekek száma összesen 89 fő volt, melyből 34 gyermek esetében a szülő kezdeményezte az elhelyezést, míg 55 a szakellátásból engedély nélkül távozó gyermeket az Ózdi Rendőrkapitányság szállított az intézménybe. Az ő esetükben ideiglenes elhelyezést biztosítottunk, amíg a gondozási hely nem gondoskodott elszállításukról.

Tárgy évben a szakellátásból engedély nélkül távozó gyermekek mellett 38 gyermek került ki az átmeneti gondozásból. Többségük a szülő háztartásába tért vissza, míg szakellátásba került 4 fő. Egy gyermek intézményi jogviszonya nagykorúvá válásával szűnt meg.

Katona József úti Bölcsőde (Ózd, Katona József út 2.)

A bölcsőde feladata a három éven aluli gyermekek gondozása, nevelése, az életkori és egyéni sajátosságok figyelembe vételével. A bölcsődében a gyermek 20 hetes korától harmadik életévének betöltéséig, ill. annak az évnek a december 31-ig vehető fel, amelyben a gyermek a harmadik életévét betölti. A bölcsődei ellátást a Kistérségi Társulás 29 települése veheti igénybe.

2011. évtől a Katona József Úti Bölcsőde 80 férőhellyel, az Újváros téri telephely 28 férőhellyel áll a 3 éven aluli gyermekek rendelkezésére.

2012. évben 228 gyermek napközbeni ellátását biztosította az intézmény. 2012. december 31-én 93 gyermek vette igénybe a bölcsőde szolgáltatását. A 2013-as évre vonatkozóan 2013. április 30-ig 56 gyermek bölcsődei előjegyzésére került sor. 2013. év szeptemberéig várhatóan 62 gyermek kerül ki a bölcsődéből, így előreláthatólag valamennyi előjegyzett gyermek felvétele biztosított.

4. Jegyzői hatáskörben tett gyámhatósági intézkedések:

- *védelembe vettek száma, a védelembe vétel okai, felülvizsgálatok eredménye*
- *ideiglenes hatályú elhelyezések száma, okai, gyámhivatali felülvizsgálat eredménye.*

A gyámhatóságnál 2012. évben alapszámmal 913 ügyirat, alszámmal pedig 9592 ügyirat került iktatásra. Összesen 1439 határozat, valamint 2248 végzés meghozatalára került sor.

Ózd Városban 2012-ben nyilvántartásba vett kiskorúak száma 194 fő, a nyilvántartott családok száma, ahonnan ezen kiskorúak kikerültek, 114 volt. A 2012. december 1-jén nyilvántartott veszélyeztetett kiskorúak száma összesen 767 fő volt, ezek a gyermekek 341 családból kerültek ki. A veszélyeztetettség okaként környezeti okból 2012. december 1-jén 292, magatartási okból 217, anyagi okból 129, egészségi okból 38 gyermek került nyilvántartásba. A veszélyeztetett kiskorúak gyakran nem csak egy ok miatt kerülnek a szakemberek látókörébe, ezekben a családokban gyakran fedezhető fel az alkoholizmus, a bántalmazás úgy fizikailag, mint érzelmileg, valamint a nem megfelelő lakáskörülmények.

A jegyzői hatáskörben tett intézkedések során 2012. évben 46 családban összesen 65 gyermek esetében került sor védelembe vételre, december 31-én a védelembe vett kiskorúak száma 194 fő volt.

A védelembe vétel felülvizsgálata során 96 esetben kerülhetett sor annak megszüntetésére, ami azt jelenti, hogy a többi esetben vagy a gyermeknek, vagy a szülőnek felróható magatartás miatt a családgondozás nem járt eredménnyel.

Ideiglenes hatályú elhelyezésre 5 esetben került sor. Az intézkedés összesen 5 kiskorút érintett, akik elhelyezése 4 fő esetében gyermekotthonban, 1 fő esetében harmadik személynél történt meg. Az ideiglenes elhelyezések felülvizsgálatát minden esetben az illetékes gyámhivatal végezte el.

A gyámhatóságon 2012. évben 108 rendezetlen családi jogállású gyermek volt nyilvántartásba véve. Az év folyamán 73 esetben került sor teljes hatályú apai elismerő nyilatkozat felvételére.

Iskoláztatási támogatás felfüggesztése:

Az 1998. évi LXXXIV. törvény előírja, hogy ha a közoktatási intézményben tanulmányokat folytató gyermek igazolatlan hiányzása eléri a 10 órát a gyámhatóság végzéssel tájékoztatja az iskoláztatási támogatás jogosultját arról, hogy az igazolatlanul mulasztott ötvenedik kötelező tanórai foglalkozás után – amennyiben a védelembe vétel még nem áll fenn – elrendeli a gyermek védelembe vételét, továbbá a teljes összegű iskoláztatási támogatás folyósításának felfüggesztését.

2012. december 1-jéig a közoktatási intézmény igazgatójának jelzése szerint 10 órát meghaladó igazolatlanul mulasztás 226 esetben, míg 50 órás mulasztás 112 esetben történt.

A támogatás felfüggesztésére rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek számát tekintve 56 fő esetében került sor, az ő esetükben a kirendelt eseti gondok jelenlétében az iskoláztatási támogatás levásárlásra került.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre nem jogosult gyermekek száma 5 fő volt, akiknek az iskoláztatási támogatás a családtámogatási folyószámlán került gyűjtésre.

Az iskoláztatási támogatás szüneteltetésének kezdeményezésére – mivel a gyermek 16. életévét betöltötte- a Magyar Államkincstárnál 50 fő esetében került sor.

5. A gyámhivatal székhelye szerinti önkormányzat által készített átfogó értékelés tartalmazza a jegyzői gyámhatósági intézkedésekre vonatkozó adatokon kívül a városi gyámhivatal hatósági intézkedéseire, feladataira vonatkozó adatokat is.

Az Ózd Városi Gyámhivatal Ózd városban és 17 településen látta el a gyámügyi feladatokat. A gyámhivatalban 2012. évben alapszámmal 1410 ügyirat, alszámmal 7083 ügyirat került iktatásra. Összesen 933 határozat, valamint 1147 végzés meghozatalára került sor.

Az Ózd Városi Gyámhivatal illetékességi területéhez tartozó településeken 2012. évben összesen 306 fő gyámság alatt álló kiskorú, és 224 fő gondnokolt volt nyilvántartásban.

A gyámhivatalban családi jogállás rendezésére 51 esetben került sor, ebből 30 esetben képzelt szülő megállapításával rendeződött a gyermek családi jogállása.

2012. évben 5 gyermek esetében rendelt el a gyámhivatal ideiglenes hatályú elhelyezést. A más szerv által is elrendelt ideiglenes elhelyezések felülvizsgálata során 35 kiskorú esetében került sor felülvizsgálatra, amelynek során 25 gyermek átmeneti nevelésbe vételére, 1 gyermek tartós nevelésbe vételére, 9 kiskorú esetében pedig az ideiglenes hatályú elhelyezés megszüntetésére került sor.

Az illetékességi területen az évben 25 fő kiskorú átmeneti nevelésbe vételére került sor, az átmeneti neveltek száma december 1-jén 106 fő, a tartós neveltek száma 19 fő volt.

Örökbefogadást 5 esetben engedélyezett a gyámhivatal.

Gyermektartásdíj állam általi megelőlegezésére 20 esetben került sor, a kifizetett tartásdíj összege 24.924.000,- Ft volt.

Otthonteremtési támogatás 13 fiatal felnőtt részére került folyósításra 17.652.000,- Ft összegben.

A két támogatási forma keretében folyósított összeg teljes egészében a központi költségvetést terheli.

6. A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők működését engedélyező hatóság ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatása.

A Borsod – Abaúj - Zemplén Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala 2012. május 7-én szakmai ellenőrzést végzett a Kistérségi Gyermekjóléti Intézmény Gyermekjóléti Központjában.

Az ellenőrzés során a Szociális és Gyámhivatal megállapította, hogy a Gyermekjóléti Központban a meglévő 8 fő családgondozó mellett további 8 fő megfelelő szakképesítéssel rendelkező családgondozó alkalmazása szükséges. Ennek oka, hogy a 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet 1. melléklete egy szolgáltatási körzet 700 gyermek/ 1 családgondozó foglalkoztatását írja elő. A Gyermekjóléti Központ által ellátott 18 településen a gyermekpopuláció száma 11 057 fő gyermek.

A Borsod – Abaúj - Zemplén Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala 2012. július 18-án szakmai ellenőrzést végzett a Kistérségi Gyermekjóléti Intézmény Családok Átmeneti Otthonában.

Az ellenőrzés során megállapítást nyert, hogy az Otthon épülete, helyiségei, bútorzatai elhasználódtak, felújításuk szükségszerűvé vált.

A Borsod-Abaúj- Zemplén Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerv Edelényi, Kazincbarcikai, Ózdi Kistérségi Intézete 2012. július 26-án végzett ellenőrzést a Családok Átmeneti Otthonában. Az ellenőrzés során számos hiányosságot tapasztaltak. Az ellenőrzési jegyzőkönyv szerint szükséges a hiányos falazat, padlóburkolat pótlása, balesetmentessé tétele, tisztasági festés, meszelés. Szükséges továbbá a vizesblokkok csaptelepeinek pótlása.

A Borsod – Abaúj - Zemplén Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala 2012. július 18-án szakmai ellenőrzést végzett a Kistérségi Gyermekjóléti Intézmény Gyermek Átmeneti Otthonában. Az ellenőrzés során megállapították, hogy az Otthonban szükséges a 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet 2. melléklete alapján 1 fő nevelőnek a munkakör betöltéséhez szükséges végzettség megszerzése, a szakmai vezető szakvizsgájának megszerzése, valamint a 3. melléklete szerinti zsebpénz nyilvántartás bevezetése.

A Borsod-Abaúj- Zemplén Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerv Edelényi, Kazincbarcikai, Ózdi Kistérségi Intézete 2012. július 25-én végzett ellenőrzést a Gyermek Átmeneti Otthonában.

Az ellenőrzés során számos hiányosságot tapasztaltak. Az ellenőrzési jegyzőkönyvben leírtak alapján szükséges a hiányos falazat javítása, tisztasági festés, meszelés, hiányos padlóburkolat pótlása, balesetmentessé tétele.

7. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján (milyen ellátásokra és intézményekre lenne szükség a problémák hatékonyabb kezelése érdekében, gyermekvédelmi prevenciók elképzelések).

Célunk, hogy a jelzőrendszer tagjaival a már kialakított jó kapcsolat a jövőben is megmaradjon, s ha lehet, tovább fejlesszük az együttműködést a munka hatékonyabbá tételé érdekében.

Fontos lenne, hogy az intézményben dolgozó családgondozóknak mind több szakmai képzésen való részvételre legyen lehetőségük, mely segítené a hatékony munkavégzést, ill. elkerülhetővé válna korai kiégésük.

Jövőbeni célunk a Gyermekjóléti Központ speciális feladataihoz tartozó utcai és lakótelepi szociális munka keretein belül a csellengő, kallódó gyermekek segítése szabadidejük hasznos eltöltésével. A jövőben erre lehetőség nyílik a Gyermekjóléti Központ családgondozóinak a Gyerekesély Iroda Kamasztanya programjában való részvételével.

8. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása (amennyiben a településen készült ilyen program), valamint a gyermekkorú és a fiatalok bűnelkövetők számának, az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása.

Az Ózdi Rendőrkapitányság a városra vonatkozó bűnmegelőzési programot 2012. évre vonatkozóan nem készítette.

A Rendőrkapitányság illetékességi területén a fiatalok bűnelkövetők száma - bűncselekményenkénti bontásban 2012. évben az alábbiak szerint alakult:

Fiatalok (14-17 év) vonatkozásában:

Bűncselekmény:	2012. év/fő
170. § Testi sértés	10
175. § Személyi szabadság megsértése	1
176. § Magánlaksértés	0
176/A. § Zaklatás	2
180. § Becsületsértés	0
208. § Szemérmérsértés	0
230. § Közfeladatot ellátó személy ell. erőszak	0
271. § Garázdaság	45
273. § Önbíráskodás	0
277. § Visszaélés okirattal	0
282. § Visszaélés kábítószerrel	5
298/D. § Jogosulatlan pénzügyi tevékenység	1
316. § Lopás	48
316.§ Betöréses lopás	17
318. § Csalás	2
321. § Rablás	6
322. § Kifosztás	0
324. § Rongálás	2
Összesen:	139

Gyermekkorúak (1-13 év) vonatkozásában:

Bűncselekmény:	2012. év/fő
170. § Testi sértés	3
175. § Személyi szabadság megsértése	1
176/A. § Zaklatás	1
184. § A közlekedés biztonsága elleni bcs.	0
184. § A közúti közlekedés biztonsága elleni bcs.	0
186. § Közúti veszélyeztetés	0
187. § Közúti baleset okozása	0
198. § Szemérem elleni erőszak	1
271. § Garázdaság	14
273. § Önbíráskodás	0
300/C. § Számítástechnikai rendszer és adatok ell. bcs.0	1
316. § Lopás	13
316.§ Betöréses lopás	4
321. § Rablás	2
Összesen:	40
Mindösszesen (1-17 év):	179

A gyermek és fiatalkorú személyek által elkövetett bűncselekmények okai között elsősorban a nevelés hiányosságai, az ellenőrzések elmaradása, a velük szemben támasztott követelmények hiánya szerepel. Megemlíthető a rossz baráti környezet, a családban tapasztalt és általuk is követett züllött, bűnöző életmód. További okok között említést érdemel még a tájékozatlanság is, amikor a kiskorú személy nem tudja, hogy cselekményével bűncselekményt követ el.

9. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében milyen feladatok, szolgáltatások ellátásában vesznek részt civil szervezetek (alapellátás, szakellátás, szabadidős programok, drogvédelem stb.).

Ózd Város Önkormányzata 2012-ben 70 civil szervezetet támogatott a civil szervezetek és egyházak támogatása költségvetési keret terhére. A civil szervezetek (egyesületek, alapítványok, csoportok) önállóan, vagy kötelezettségvállaló bevonásával (legtöbb esetben az Ózdi Művelődési Intézmények) olyan programokat, projekteket valósítottak meg, amelyek erősítették az Önkormányzat és a civil társadalom közötti partneri viszonyt az önkormányzati feladatok hatékonyabb ellátása érdekében, elsősorban a szabadidős programok területén. Az elmúlt években az ifjúsági szabadidős és kulturális tevékenység gyakorlati síkra terelődött. Az Ózdi Művelődési Intézmények feladatkörében megjelentek a gyermekeket és fiatalokat célzó programok, rendezvények, az ÓMI több – részben vagy egészben – ifjúsági civil szervezet háttérintézménye lett.

Gyermek és ifjúsági civil közélet:

2012-ben is eredményesen működött a Gyöngyvirág Gyermeknéptánc Egyesület, az Erica C Dance School & Company hat korcsoportban, a Magma Team Tűzsonglőr Egyesület, az A.M.E. Kultúrhíd Egyesület balett csoportja, valamint az ÓMI Zenés Színház.

Új kezdeményezés volt az intézményen belül az ifjúsági sakk szakkör megszervezése és működtetése. Egyéb amatőr közösségeikben is törekszenek a tagság „fiatalítására”, amelynek eredményei már jól láthatóak a felnőtt néptánc csoportban.

Ifjúsági nagyrendezvények:

Mind az ÓMI Városi Művelődési Központ, mind a Városi Könyvtár hangsúlyt fektetett a gyermekeket, fiatalokat célzó, igényes szabadidős programokra. Előbbi óvodás és kisiskolás színházi előadássorozattal, baba – mama programokkal (a TÁMOP „Család és hivatás” projekt keretében), szakkörökkel, vetélkedőkkel, változatos szabadidős elfoglaltságokkal, játszóházi foglalkozásokkal (a TÁMOP „Szabadidős tevékenységek fejlesztése” projektben), tartalmas gyermeknapi programokkal célozta meg a fiatalságot. A diákok 2012 májusában is lehetőséget kaptak a színpadi bemutatkozásra az Ózdi Vigasságok keretében. A könyvtár író – olvasó találkozót, mesebemutatókat, rajzpályázatokat, informatikai tábort, cigány népismereti vetélkedőt szervezett.

Bűnmegelőzési és drogprevenációs programok:

Az ÓMI – immár hagyományosnak mondható – bűnmegelőzési programja az Ózdi Rendőrkapitánysággal közösen szervezett, s az Olvasó Színháztermében két alkalommal megrendezett SZIRÉNA tematikus bűn- és baleset-megelőzési nap. Júniusban a *II. Élj tisztán! – Együtt a drog ellen* című rendezvényen Szabó Győző – Toxikoma című könyvének közönségtalálkozóján vehettek részt az iskolások, emellett drogprevenációs vetélkedő és filmvetítés is zajlott.

HATÁROZATI JAVASLAT

**Ózd Város Önkormányzata Képviselő-testületének
.../2013. (V.23.) határozata
a helyi önkormányzat gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak
2012. évi ellátásáról szóló átfogó értékelés elfogadásáról**

Ózd Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a fenti tárgyú előterjesztést megtárgyalta és az alábbi határozatot hozta:

A Képviselő-testület a helyi önkormányzat gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak 2012. évi ellátásáról szóló átfogó értékelést elfogadja.